

Når skolen besøger kirken op til jul – Interview med John Rydahl, formand for skolens religionslærerforening

Af Sidsel Leth Svensson, religionspædagogisk konsulent

Mange skoler deltager hvert år op mod jul i et stort fællesarrangement i deres lokale kirke. Det er der en god grund til, for julen er en integreret del af dansk kultur, som eleverne jf. skolens formål skal blive fortrolige med. Alligevel er de festlige arrangementer af og til årsag til konflikt mellem skole og kirke. Religionslærerforenings formand giver et bud på, hvad konflikterne handler om, og hvordan de løses.

Skolens besøg i kirken op til jul er stort set altid festlige arrangementer, som eleverne glæder sig til. Hvad er det, der af og til giver lokale konflikter?

John Rydahl: »Mange kirker inviterer skolen på besøg op til jul, og nogle kirker inviterer til en julegudstjeneste. Det er der skoler, der bliver provokerede af og takker nej til, fordi de siger, at man ikke kan indskrive børn i en gudstjeneste i forbindelse med, at de går i skole.

Der er også mange skoler, der synes, det er en fin tradition, at eleverne kommer op i kirken til jul, men som samtidig betinger sig, at der ikke er de forkyndelseselementer til stede, som der nødvendigvis må være, hvis der er tale om en gudstjeneste. Man afholder en juleafslutning i kirken frem for en julegudstjeneste og aftaler, hvordan den forløber.

Endelig er der så nogle kirker, som siger, at hvis de ikke kan få lov til at lave julearrangementerne som egentlige gudstjenester, så er de slet ikke interesserede, fordi de opfatter det som formålsløst uden forkyndelsen – i praksis at lyse velsignelsen over eleverne og bede fadervor sammen. Men det er et grundvilkår i folkeskolen, at man ikke kan indskrive børn i en gudstjeneste i skoletiden.«

»Men det er også et spørgsmål om at tage det, der sker i kirken alvorligt. Hvis det kun er teater at gå til gudstjeneste, hvis gudstjenesten bare er et totalteater, hvor alle deltager, så er det naturligvis noget andet.«

De fleste elever i folkeskolen er jo i forvejen medlemmer af folkekirken. Kan det så ikke være lige meget, om de bliver udsat for kirkens forkyndelse?

John Rydahl: »Hvis man skal tage en gudstjeneste alvorligt, så fejrer man i gudstjenesten Gud i en helt bestemt kontekst og i en hel bestemt konfession. Og selv om hovedparten af de elever, der går i den danske folkeskole, i forvejen er medlemmer af folkekirken, så er de i skoleregi sendt ind i en sekulær institution, hvor opgaven er at lære dem om, hvad kristendom er for noget. Ikke oplære dem i en særlig udgave af kristendommen.

Der er desuden mange forældre, der tager det religiøse så alvorligt, at de siger, at gudstjenester ikke hører til i en skolesammenhæng, fordi religiøsitet og kirkelighed er noget andet end det, der foregår i skolen. Det handler primært om den principielle skelnen mellem, hvad det er kirken og skolen skal.

Men det er også et spørgsmål om at tage det, der sker i kirken alvorligt. Hvis det kun er teater at gå til gudstjeneste, hvis gudstjenesten bare er et totalteater, hvor alle deltager, så er det naturligvis noget andet. Men det tror jeg ikke, at kirken selv mener. Enten beder man til Gud, fordi man tror på Gud, eller også så beder man til Gud, fordi det er en del af et teaterstykke. Og teaterstykker kan børn godt deltage i uden,

at det er en krænkelse af dem, fordi det er en leg. Men hvis man indskriver børn i en bøn, fx fadervor, der ikke er teater, så tager man dem til indtægt for en tro, de måske ikke har eller i hvert fald ikke skal lære at have, mens de går i skole.«

Elever kan fritages fra kristendoms-kundskab i folkeskolen. Kan forældre ikke på samme måde fritage deres børn fra at deltage i en julegudstjeneste?

John Rydahl: »Skolens undervisning har to ben at gå på. Det meste af tiden er undervisningen fagopdelt og underlagt skolelovens betingelser for de enkelte fag. Men der er også mulighed for, at skolelederen kan ophæve den almindelige undervisning og i stedet lave et fællesarrangement, som tilgodeser den del af folkeskolens formålsparagraf, der hedder, at eleverne skal blive fortrolige med dansk kultur. Her kan skolelederen fx godt sige ja tak til, at skolen bliver inviteret til et arrangement i kirken.

Men hvor eleverne rigtig nok for et år ad gangen kan blive fritaget fra den fagopdelte undervisning i kristendomskundskab, selvom det kun sker sjældent, så er der ikke hjemmel i skoleloven til at fritage elever fra deltagelse i fællesarrangementer.«

Hvad er dit råd til kirker, der ønsker skolen på besøg op til jul?

John Rydahl: »Kirker, der har et kirkesyn, som siger, at de ikke kun er kirke med stort K, men også kirke med lille k – altså også kirke som kulturinstitution, der viderebringer en tradition og kan finde ud af at lave et arrangement, der ikke har gudstjenestelignende karakter op til jul, undgår konflikter og respekterer folkeskolens fundament.

Det handler i høj grad fra kirkernes side om, hvor bredt man tænker kirken som institution. Hvis målet er, at flest mulige skal sige ja tak til tilbuddet, så vil jeg anbefale, at man arrangerer juleafslutninger uden forkyndelselementer frem for egentlige julegudstjenester.«

...

Religionslærerforeningen

Religionslærerforeningen er en faglig forening for lærere, der underviser i kristendomskundskab/religion i grundskolen. Læs mere om religionslærerforeningen her: www.religionslaererforeningen.com

...

...

Folkeskoleloven

§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

...